

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1965/16

Karar No.:1965/41

Karar tarihi:6/7/1965

Resmi Gazete tarih/sayı:4.11.1965/12142

İtiraz eden : Mucur Asliye Ceza Mahkemesi

İtirazın konusu : 10/4/1322 günlü Âsarî Atîka Nizamnamesinin 11 inci maddesinin Anayasa'nın 33 üncü, 107 inci maddeleri hükümlerine aykırı olduğundan iptaline karar verilmesi istenmektedir.

Olay :

Asarî Atîka Nizamnamesine aykırı hareketten ötürü haklarında dâva açılan sanıkların, Mucur Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan yargılamaları sırasında, Cumhuriyet Savcısı tarafından kanun olmayan ve bir kanuna da dayanmayan nizamname hükümlerine göre ceza tâyininin Anayasa'nın 33 üncü ve 107 nci maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ve mahkemece de Asarî Atîka Nizamnamesinin 11 inci maddesinin iptali istenmiştir.

İnceleme :Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15 inci maddesi gereğince 13/5/1965 gününde yapılan ilk incelemede dosyada bir eksiklik bulunmadığından esasın incelenmesine karar verildikten ve düzenlenen rapor, dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

10 Nisan 1322 günlü Asarî Atîka Nizamnamesinin 11 inci maddesi, bu Nizamnamenin 10 uncu maddesine aykırı hareket edenler hakkında ceza tâyin etmektedir. Anayasa'nın 149 uncu ve 151 inci maddeleriyle, kanunların Anayasa'ya aykırılığını denetlemek görevi, Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Önce Asarî Atîka Nizamnamesinin kanun niteliğinde olup olmadığının çözümlenmesi gerekir. Nizamname yurt içinde bulunmuş ve bulunacak eski eserler hakkında ne işlem yapılacağını ve bunların mülkiyetinin kime ait olacağını göstermektedir. Asarî Atîka Nizamnamesi bir kanunu uygulama maksadıyla düzenlenmiş olmayıp konuyu doğrudan doğruya düzenler nitelikte kurallar koymakta ve bu niteliği "bakımından Anayasa'nın 107 nci maddesinde sözü edilen ve kanunun uygulama şeklini belirten veya kanunun emrettiği işleri açıklayan tüzüklerden ayrı bir durum göstermekte ve yürürlüğünden önceki mevzuatı ortadan kaldırmaktadır.

Gerçekten Nizamnamenin yürürlüğe girdiği günde Mebusan Meclisi süresiz kapatılmış, böylece yasama ve yürütme erki Devleti temsil eden padişahın elinde toplanmış ve onun iradesi kanun kudretinde bulunmuştur. Yüksek iradenin onayı ile yürürlüğe konulan ve o gündenberi uygulanagelen bu Nizamnamenin kanun niteliğinde olduğunun kabulü ve bu sebeple de Anayasa'ya aykırılık itirazının incelenmesi gerekir. Nitekim Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 44 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Yukardaki fıkralar kanun adını taşımamakla beraber kanun mahiyetindeki sair metinler için de uygulanır." hükmü de bu düşüncüyü doğrulamaktadır. Böylece kanun niteliğini taşıyan Asarî Atîka Nizamnamesinin ceza hükmü koymasında Anayasa'nın 33 üncü maddesine aykırı bir yön yoktur.

Sonuç :

Yukarıda açıklanan sebeplerden ötürü 10 Nisan 1322 tarihli Asarî Atîka Nizamnamesinin 11 inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine 6/7/1965 gününde oybirliği ile karar verildi.

Esas No.:1965/16
Karar No.:1965/41

Başkan
Lûtfi Akadlı

Başkanvekili
Rifat Göksu

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkan

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
A. Şeref Hocaoglu

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoglu

Üye
Sait Koçak

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen